

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 125/07-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. júna 20067 predbežne prerokoval sťažnosť P. R., D., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoP 32/2006 a jeho rozsudkom z 11. júla 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. R. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. januára 2007 doručená sťažnosť (doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 9. marca 2007) P. R., D. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoP 32/2006 a jeho rozsudkom z 11. júla 2006.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom podaným Okresnému súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) 8. marca 2004 domáhal zníženia výživného na maloletého syna M. R. (ďalej len „maloletý“) od 1. februára 2004 na sumu 1 000 Sk mesačne z dôvodu svojej nezamestnanosti. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 3 P 35/2004 zo 17. augusta 2004 znížil sumu výživného na 500 Sk mesačne od 1. mája 2004. Krajský súd uznesením sp. zn. 5 CoP 101/04 z 25. novembra 2004 rozsudok okresného súdu zo 17. augusta 2004 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne okresný súd rozsudkom č. k. 3 P 35/2004-413 zo 14. februára 2006 určil povinnosť sťažovateľa platiť znížené výživné na maloletého mesačne po 800 Sk od 1. mája 2004 do 31. mája 2005, od 1. apríla 2005 do 30. júna 2005 v sume 624 Sk mesačne a od 1. júla 2005 po 645 Sk mesačne, vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred do rúk matky maloletého. Voči tomuto rozhodnutiu podala odvolanie matka maloletého, na základe ktorého krajský súd rozsudkom č. k. 5 CoP 32/2006-446 z 11. júla 2006, ktorý nadobudol právoplatnosť 13. novembra 2006, zmenil rozsudok okresného súdu zo 14. februára 2006 tak, že sťažovateľ je povinný platiť znížené výživné na maloletého mesačne po 1 500 Sk od 1. mája 2004 vždy do 15. dňa v mesiaci vopred do rúk matky maloletého.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„(...) KS svoje rozhodnutie zrušiť rozsudok OS zo dňa 14. 2. 2006 odôvodnil, že sa spolieham len na úrad práce. A vraj si mám zvýšenou iniciatívou sám nájsť prácu vo svojom odbore, ktorá je na trhu dostatočne žiadúca. (...)

KS bola dňa 16. 9. 2004 predložená moja zdravotná dokumentácia, v ktorej je uvedené, že som bronchiálny astmatik, polinotik (alergik), a je potrebné, aby aj toto KS zohľadnil, pretože mám zvýšené výdavky na liečbu. Taktiež som upozorňoval na zdravotný stav mal. dcéry. OS správne zobral do úvahy moju vyživovaciu povinnosť voči matke mal. dcéry a to aj právoplatným rozsudkom.

- 1. KS zohľadnil len vyš. povinnosť voči dcére v sume 645,- , ale nezohľadnil*
- príspevok na výbavičku určenú tým istým rozsudkom,*
  - príspevok na výživu matke,*
  - príspevok na výdavky spojené s tehot. a pôrodom,*

- príspevok na výživu nenarodenému dieťaťu, keď OS túto skutočnosť na vedomie zobral a zohľadnil.

Na jednej strane súd žiadal, aby som predložil údaje družky, jej príjem, jej vyž. povinnosti a pod., aby bol jej príjem zohľadnený na výživu pre môjho syna, na druhej strane však krajský súd zohľadnil len tú skutočnosť, že mi skončila vyž. povinnosť voči R. F.

2. KS nebral na vedomie, že matke synovi som musel platiť výživné na rozv. manželku už v čase nezamestnanosti (...).

3. KS nezohľadnil, že dieťa je síce zdravotne postihnuté, ale na takéto deti štát myslí a to kompenzáciou, preplatkami zo zdrav. poisťovne, zbierky, dary, úľavy na cestovnom, u lekárov, v lekárni a pod. (...)

4. KS poukázal, že s M. sa nestretávam a nad rámec mu nič neposkytujem, a taktiež mi nič nebráni, aby som sa zákonným spôsobom domáhal úpravy styku

- nezohľadnil, že návrh na úpravu styku som vzal späť po tom, ako matka svojim správaním a neg. postojom pred synom urobila zo mňa strašiaka a podala návrh na zákaz styku so synom (...).

5. KS nezohľadnil skutočnosť, keď som upozorňoval na

- svoj zdravotný stav

- zdravotný stav dieťaťa (dcéry)

- zdrav. stav matky dcéry,

keď z toho dôvodu som si prácu hľadal len v regióne L., M., teda bližšie, aby som sa mohol o rizikovo tehotnú matku postarať a to nielen z finančného hľadiska, ale aj morálneho.

6. Predmetné rozhodnutie KS vôbec nie je v súlade s mojou sociálnou situáciou, taktiež aj rodinnou, pretože zabezpečujem dieťaťu riadnu starostlivosť.

7. Rozhodnutím KS mi vznikol takmer 25.000,- nedoplatok na výživnom.

Rozhodnutím KS bolo porušené, podľa môjho názoru základné právo na súdnu a inú právnu ochranu – právo na spravodlivé súdne konanie.

V tomto prípade bola zvýhodnená len jedna strana a to na základe ničím nepodložením klamstvami a lžami býv. manželky, ktoré súd zobral na vedomie.

Pritom skutočnosti, podstatné, na ktoré som ja poukazoval, KS vôbec nepreveril a ani nezohľadnil. A to podľa zákona o rodine je povinnosťou súdu vo veci mal. detí vykonať aj dôkazy účastníkmi nenavrhnuté alebo neoznačené.

Ja som poukázal z mojej strany na mnohé podstatné skutočnosti, z ktorých KS neakceptoval ani jednu, okrem vyž. povinnosti na dcéru, aj keď tak mal urobiť. (...)

Výživné na mal. deti sa stanovuje na základe schopností, možností a majetkových pomerov.

V tomto prípade na daný stav je dôvod na zníženie výživného, keď otec je osobou nachádzajúcou sa v hmotnej núdzi a táto skutočnosť pri rozhodovaní o znížení výživného je rozhodujúca.

Suma, ktorá mi po rozhodnutí KS zostala za rozhodné obdobie nepokryje ani to najnutnejšie a podľa môjho názoru takto určené výživné je v rozpore so zásadami zákona o rodine. (...)

Všetky skutočnosti alebo dôkazy, na ktorých KS trval boli predložené, okrem nich bolo poukázané aj na ďalšie podstatné dôkazy, súd ich však neakceptoval. (...)

V doplnení sťažnosti doručenom ústavnému súdu 9. marca 2007 sťažovateľ okrem iného uviedol:

„(...) Rozsudkom 6 CoP 78/2006 zo dňa 7. 2. 2007 mi bola do výchovy zverená mal. dcéra S. P. (...) po tom, ako sa matka odmietla o ňu starať (...).

Rozsudkom KS 5 CoP 32/2006-446 mi vznikol dlh na výživnom takmer 25.000,- Sk (...), teraz som trestne stíhaný pre neplnenie si vyživovacej povinnosti (...).“

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd preskúmal rozhodnutie krajského súdu a následne vyslovil porušenie jeho práva na súdnu a inú právnu ochranu postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoP 32/2006 a jeho rozsudkom z 11. júla 2006 a priznal mu primerané finančné zadostučinenie v sume 24 683 Sk. Zároveň žiadal, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení, ktorým odloží vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia krajského súdu a uloží tretím osobám dočasne sa zdržať oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím „a aby sa orgán, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva a slobody sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky a podľa ods. 4 citovaného článku ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoP 32/2006 a jeho rozsudkom z 11. júla 2006. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa s postupom krajského súdu, ktorý podľa názoru sťažovateľa rozhodol v odvolacom konaní na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a navyše bez prihliadnutia na všetky skutkové okolnosti, ktoré boli krajskému súdu známe z predložených dôkazov.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

Krajský súd odôvodnil rozsudok č. k. 5 CoP 32/2006-446 z 11. júla 2006 v podstate nasledovne:

„(...) Krajský súd, ako súd odvolací, v dôsledku podaného odvolania preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu ustanovenom v § 212 ods. 2 O. s. p., bez nariadenia ústneho pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 písm. g) O. s. p., v spojení s ust. § 156 ods. 3 O. s. p. a rozsudok okresného súdu podľa ust. § 220 O. s. p. zmenil, z týchto dôvodov:

Podľa ust. § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do toho času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery, je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred iným výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Odvolací súd vychádzajúc z vyššie citovaných zákonných ustanovení na rozdiel od právneho záveru prvostupňového súdu dospel k záveru, že návrh otca o zníženie výživného je dôvodný len čiastočne, a to nie do takej výšky, ako mu vyhovel prvostupňový súd. Na rozdiel od prvostupňového súdu odvolací súd dospel k záveru, že výživné je dôvodné zmeniť, ale len na sumu Sk 1.500,- mesačne od 1. 5. 2004.

Odvolací súd konštatuje, že vecou súdu je predovšetkým hájiť záujmy maloletého dieťaťa a nie záujmy povinného rodiča, od ktorého je maloleté dieťa závislé. Ako vyplýva z preskúmaného spisu, starostlivosť o maloletého M. R. zabezpečuje výlučne matka. Otec maloletého okrem výživného sa ničím nepodieľa na jeho výchove a výžive. Maloletý M. je dieťa zdravotne ťažko postihnuté, ktoré má zvýšené výdavky na výživu, zdravotnú starostlivosť, ošatenie, obutie, cestovné, liečebno-rehabilitačné pobyty a ďalšie výdavky. Ako sa vyjadril samotný otec na pojednávaní pred prvostupňovým súdom, s maloletým M. sa nestretáva a nad rámec výživného nič neposkytuje. Vytýkal síce, že k maloletému nemá prístup, no v tejto súvislosti otcovi maloletého nič nebráni, aby sa zákonným spôsobom

domáhal o úpravu styku, pokiaľ má záujem o stretávanie sa s mal. M. Je potrebné, aby otec maloletého dieťaťa si uvedomil, že stanovená výška výživného ani zďaleka nemôže pokryť polovicu nákladov, ktoré má matka s výchovou a výživou maloletého dieťaťa, ktoré je zdravotne ťažko postihnuté. Je preto jeho povinnosťou nájsť si takú prácu, ktorá mu zabezpečí dostatok finančných prostriedkov, aby mohol zabezpečiť výživu svojim maloletým deťom, ktoré sú naňho s výživou odkázané. Povinný otec je vyučený v profesii maliar, natierač. Je to profesia, ktorá je na trhu práce dostatočne žiadúca, a preto je vecou otca, aby sa nespoliehal len na úrad práce, ale zvýšenou iniciatívou si aj sám našiel prácu vo svojom obore. Odvolací súd sa preto nestotožnil s právnym záverom prvostupňového súdu, ktorý znížil výživné na maloletého M., a to odstupňované od 1. 5. 2004 do 31. 3. 2005 na sumu Sk 800,- a ďalej od 1. 4. 2005 do 30. 6. 2005 na sumu Sk 624,- a od 1. 7. 2005 po Sk 645,- mesačne. Táto suma nemôže pokryť ani výdavky na lieky a zdravotnícku starostlivosť, ktorú má matka s maloletým dieťaťom. Odvolací súd konštatuje, že takto stanovené výživné je v rozpore so záujmom maloletého dieťaťa, preto výšku výživného zmenil na sumu Sk 1.500,- mesačne počnúc od 1. 5. 2004 vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého dieťaťa. Odvolací súd si je vedomý, že aj táto výška výživného je v skutočnosti, vzhľadom na zdravotné postihnutie maloletého, nízka, no musel zohľadniť aj pomery na strane povinného otca, ktorý má ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči maloletej S. P., nar. 4. 6. 2005. V tejto súvislosti však zohľadnil aj tú skutočnosť, že otcovi skončila vyživovacia povinnosť voči synovi R. F., ktorý bol nezrušiteľne osvojený 27. 9. 2004. Preto podľa názoru odvolacieho súdu je v schopnostiach a možnostiach povinného otca platiť na výživu maloletého M. sumou Sk 1.500,- mesačne. Preto s poukazom na vyššie uvedené rozsudok okresného súdu podľa ust. § 220 O. s. p. zmenil. (...)“

Podľa názoru ústavného súdu právny názor krajského súdu v danej veci je zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom, krajský súd zaujal stanovisko k zásadným otázkam, ktoré ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľné. V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajský súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné rozhodnutie okresného súdu zmeniť.

Zo záverov krajského súdu nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty či zmyslu. Je potrebné pripomenúť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

Skúmaný postup ani rozhodnutie krajského súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ sa so skutkovým a právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu.

Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy, bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené neprichádzalo do úvahy, aby ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodoval o návrhu sťažovateľa na vydanie dočasného opatrenia, pretože takéto rozhodnutie môže prichádzať do úvahy len po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 29/03, I. ÚS 233/03).

Pretože sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá, neprichádzalo do úvahy rozhodovať o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júna 2007